

Cuprins

Argument.....	VII
Lista principalelor abrevieri.....	X
Capitolul I. Noțiuni introductive.....	1
1. Este nevoie de o probă de etică la admiterea în profesiile juridice?.....	2
2. Este nevoie de dezbateri asupra problemelor etice din justiție?.....	7
3. Ce este etica?.....	9
4. Ce diferență este între etică și deontologie judiciară?.....	10
5. Ce este etica profesiilor juridice?.....	11
6. Care este rolul eticii profesiilor juridice?.....	13
7. Care este scopul eticii profesiilor juridice?.....	15
8. Este nevoie de coduri etice în domeniul profesiilor juridice?.....	16
9. Contribuie codurile etice la combaterea corupției în profesiile juridice?.....	18
10. Un cod etic trebuie să conțină norme obligatorii sau facultative?.....	20
11. Este nevoie de un cod etic al judecătorilor și procurorilor?.....	25
12. Care este sancțiunea încălcării Codului deontologic al judecătorilor și procurorilor?.....	29
13. Cum poate fi îmbunătățită imaginea justiției?.....	31
14. Cum se poate ajunge la o justiție performantă?.....	33
CITATE RELEVANTE.....	34
Capitolul II. Valorile fundamentale ale eticii profesiilor juridice.....	41
1. Ce este moral și ce este imoral?.....	42
2. Ce este binele și ce este răul?.....	47
3. Se pot comite acte imorale prin pasivitate?.....	50
4. Poți fi moral fără să știi?.....	51

5. De ce trebuie să fim morali?.....	53
6. Ce stă la baza moralei?.....	55
7. Este omul cu adevărat liber să acționeze moral?.....	58
8. Ce este conștiința morală?.....	60
9. Ce este conștiința juridică?.....	63
10. Poate fi conștiința juridică alterată?.....	64
11. Există maladii ale conștiinței juridice?.....	66
12. Cum se poate ajunge la adevăr într-un proces judiciar?.....	67
13. Care adevăr ar trebui să primeze în proces?.....	71
14. Ce este dreptatea?.....	72
15. Ce legătură există între morală și drept?.....	74
16. Sunt obligatorii normele morale?.....	78
17. Ce deosebiri există între normele morale și legi?.....	80
18. Dacă există contradicție între normele morale și legi, care au prioritate?.....	84
19. Care este cauza scăderii încrederii în legi?.....	88
CITATE RELEVANTE.....	91

Capitolul III. Luarea deciziilor în dilemele etice..... 101

1. Cum se iau deciziile în materie de morală?.....	102
2. Cât de grea este luarea deciziilor în profesiile juridice?.....	103
3. Ce instrumente pot fi folosite pentru rezolvarea dilemelor etice în profesiile juridice?.....	109
4. Modelul procesului etic de luare a deciziilor.....	114
5. Se poate consulta profesionistul cu alte persoane în problemele de etică?.....	119
6. Cu cine ar trebui să se consulte profesionistul dreptului în problemele de etică?.....	120
7. Cu ce probleme etice se confruntă proaspătul intrat într-o profesie juridică?.....	121
8. Cât de important este mediul profesional pentru dezvoltarea comportamentului etic?.....	123
CITATE RELEVANTE.....	124

Capitolul IV. Aspecte comune de etică a profesiilor de judecător și procuror..... 127

1. Care sunt faptele prin care magistrații pot aduce atingere probității profesionale ori prestigiului justiției?.....	128
--	-----

2. Ce presupune obligația de rezervă a magistratului?.....	135
3. Care sunt faptele care pot constitui atitudini nedemne în exercițiul funcției de magistrat?.....	137
4. Ce înseamnă buna reputație a magistratului?.....	139
5. Ar trebui să denunțe magistratul faptele colegilor care aduc atingere prestigiului justiției?.....	143
6. Are vreo importanță viața privată a magistratului pentru buna exercitare a profesiei?.....	145
7. Pot magistrații să participe la jocuri de noroc?.....	146
8. Poate fi magistratul membru al oricărei organizații non-profit?.....	147
9. Poate magistratul să participe la programe cu finanțare externă?.....	149
10. În ce condiții poate magistratul să primească daruri sau diplome?.....	151
11. Care trebuie să fie conduita magistraților în raport cu politica și politicienii?.....	154
12. În ce condiții pot fi furnizate informații din dosare presei?.....	157
13. Cum trebuie abordate atacurile în presă la adresa magistraților?.....	159
14. În ce condiții poate magistratul să pledeze în propriile cauze?.....	161
15. Care este procedura în cazul încălcării normelor de etică de către magistrat?.....	164
16. Cine constată abaterea de la etica profesională a magistraților?.....	166
CITATE RELEVANTE.....	167

Capitolul V. Aspecte particulare de etică a profesiei de judecător.....173

1. Ce este un judecător?.....	175
2. Judecător sau magistrat?.....	176
3. Care este profilul etic al judecătorului?.....	178
4. Ce trebuie să cuprindă pregătirea profesională a judecătorului?.....	179
5. Este bine ca judecătorii să fie tineri?.....	180
6. Ce reprezintă independența judecătorului?.....	181
7. Cât de întinsă ar trebui să fie independența judecătorului?.....	184
8. Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului cu privire la independența judecătorului.....	189
9. Alte reglementări privind independența judecătorului.....	191
10. Cum poate fi afectată independența judecătorului?.....	194
11. Se încalcă independența judecătorilor prin reducerea pensiilor sau salariilor acestora?.....	200
12. Poate judecătorul să militeze pentru drepturi salariale?.....	200
13. În ce condiții poate răspunde judecătorul pentru erorile judiciare?.....	203

14. Este responsabil moral judecătorul care pronunță o hotărâre nedreaptă fără să știe?.....	209
15. Cum ar trebui să reacționeze judecătorul atunci când greșește?.....	210
16. Cum se împacă abaterea disciplinară privind încălcarea cu gravă neglijență a normelor legale, cu independența judecătorului?.....	210
17. Pot fi detașați judecătorii în alte funcții?.....	212
18. Pot desfășura judecătorii alte activități profesionale?.....	215
19. Cât de mult contează punctualitatea la judecător?.....	218
20. Ar trebui să primeze calitatea sau cantitatea în munca judecătorului?.....	220
21. Ce reprezintă imparțialitatea judecătorului?.....	222
22. Imparțialitatea judecătorului în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului.....	234
23. În ce situații prezintă importanță viața privată a judecătorului pentru stabilirea imparțialității acestuia?.....	236
24. În ce condiții pot apărea judecătorii în mass-media?.....	239
25. În ce constă obligația de rezervă a judecătorului?.....	242
26. Se poate enerva judecătorul în ședința de judecată?.....	244
27. Cum trebuie să reacționeze judecătorul în fața stresului?.....	245
28. Cum ar trebui judecătorul să asculte susținerile participanților la proces?.....	250
29. Cum ar trebui să comunice judecătorul în ședința de judecată?.....	252
30. Cât ar trebui să vorbească judecătorul în ședința de judecată?.....	257
31. Cum se manifestă rolul activ al judecătorului în proces?.....	257
32. Cât de ferm ar trebui să fie judecătorul?.....	258
33. Ce este intima convingere a judecătorului?.....	259
34. În ce condiții poate judecătorul să-și schimbe o opinie adoptată anterior?.....	260
35. Ar trebui judecătorul să țină cont de opinia publică în luarea deciziilor?.....	263
36. În ce constă secretul deliberării?.....	264
37. Cum trebuie motivate hotărârile judecătorești?.....	265
38. Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului în materia motivării hotărârilor judecătorești.....	271
39. Cum ar trebui abordată prietenia dintre judecători și avocați?.....	273
40. Care ar trebui să fie relația judecătorului cu organele de urmărire penală?.....	275
41. Cum poate fi înlăturat un judecător imparțial?.....	276
42. În ce constă integritatea judecătorului?.....	278
43. La ce se referă incompatibilitatea judecătorului?.....	282

44. Când se poate afla judecătorul în conflict de interese?.....	285
CITATE RELEVANTE.....	288
SPEȚE RELEVANTE.....	297

Capitolul VI. Aspecte particulare de etică a profesiei de procuror..... 313

1. Care este rolul procurorului în procesul penal?.....	314
2. Care este responsabilitatea procurorului în societate?.....	314
3. Care este profilul profesional al procurorului?.....	317
4. Ce particularități are conștiința procurorului?.....	318
5. În ce constă independența procurorului?.....	319
6. De cine ar trebui numit procurorul general?.....	320
7. Cum se împacă subordonarea ierarhică a procurorului cu independența?.....	322
8. Ce diferențe există între etica procurorului și etica funcționarului public?.....	327
9. Cum asigură procurorul dreptul la apărare al suspectului sau inculpatului?.....	329
10. Cât de ambițios ar trebui să fie un procuror?.....	331
11. Cât de rapidă ar trebui să fie urmărirea penală?.....	333
12. Ce informații poate furniza procurorul presei?.....	334
CITATE RELEVANTE.....	335
SPEȚE RELEVANTE.....	340

Capitolul VII. Aspecte particulare de etică a profesiei de avocat..... 345

1. Care este rolul avocatului în societate?.....	347
2. Există o criză de identitate a avocaturii?.....	348
3. Este Uniunea Națională a Barourilor din România o instituție de interes public?.....	351
4. Care sunt activitățile incompatibile cu exercitarea profesiei de avocat?.....	352
5. În ce condiții poate fi avocatul substituit?.....	357
6. Are voie avocatul să-și facă reclamă?.....	358
7. Ce particularități are conștiința avocatului?.....	361
8. În ce constă integritatea avocatului?.....	363
9. Cât de important trebuie să fie „onorariul” pentru avocat ?.....	365

10. Este avocatul de penal un om fără scrupule?.....	366
11. Este morală utilizarea de către avocat a tehnicilor de manipulare?.....	369
12. Poate fi etică vreodată minciuna avocatului?.....	370
13. Procedează în mod etic avocatul care face o solicitare injustă în numele clientului ori care ascunde instanței ceva relevant pentru cauză?.....	371
14. Cum ar trebui să-i trateze avocații pe clienții „seducători”?.....	374
15. Cum trebuie abordată de către avocat încheierea unui acord de recunoaștere a vinovăției?.....	374
16. În ce constă independența avocatului?.....	377
17. Cât de independent este avocatul din oficiu?.....	381
18. Poate fi tras la răspundere avocatul atunci când greșește?.....	383
19. Cum este protejat secretul profesional al avocatului?.....	384
20. În ce condiții poate fi obținut rulajul contului unui avocat?.....	395
21. În ce condiții avocatul poate deveni complice la infracțiunea clientului?.....	396
22. În ce condiții poate răspunde avocatul pentru infracțiunea de spălare de bani?.....	401
23. În ce condiții poate fi tras la răspundere avocatul pentru evaziune fiscală, în legătură cu exercitarea profesiei?.....	408
24. Cât de extinsă este libertatea de exprimare a avocatului în exercitarea profesiei?.....	410
25. Când poate fi limitat timpul de pledoarie al avocatului?.....	417
26. În ce condiții este permisă folosirea de către avocat a insultei și calomniei?.....	419
27. Cum pot fi îmbunătățite relațiile dintre avocați și judecători?.....	419
CITATE RELEVANTE.....	423
SPEȚE RELEVANTE.....	429

Capitolul VIII. Aspecte particulare de etică a profesiei de consilier juridic..... 431

1. Avocat <i>versus</i> consilier juridic.....	432
2. Ce va face consilierul juridic atunci când politica firmei contravine principiilor etice ale profesiei sale?.....	435
3. Cât de independent este consilierul juridic?.....	435
4. Care sunt incompatibilitățile consilierului juridic?.....	436

Capitolul IX. Aspecte particulare de etică a profesiei de notar public..... 439

1. În ce condiții se poate angaja răspunderea penală a notarului public pentru fapte comise în exercitarea atribuțiilor?.....	440
---	-----

Anexa 1 – Minuta întâlnirii membrilor comisiilor de examinare la proba interviului numite în cadrul concursului de admitere la I.N.M. și al concursului de admitere în magistratură, sesiunea iunie-octombrie 2015.....	453
Anexa 2 – Proiect de ghid de bune practici cu privire la comunicarea dintre avocați și judecători.....	467
Bibliografie	471